

Innehåll

Förord	xiii
Kapitel 1: Inledning	1
Avhandlingens disposition	9
Avhandlingens analysenhet, syfte och frågeställningar	10
Utbildningsvetenskap som forskartradition	11
Skolans institutionella ramar som villkor för lärandets rum	12
Bildning och kunskap som motsatta mål för lärande	14
Kulturbegreppets mångfald	17
Estetikens plats i läroplan och kursplaner	18
Kapitel 2: Estetik och lärande – en forskningsöversikt	23
Lärande	24
Estetiska lärprocesser	26
Transfereffekter	30
Internationella perspektiv	35
Olika forskningsteman och perspektiv	36
Kapitel 3: Teoretiska utgångspunkter	39
Diskurs	40
Ett sociokulturellt perspektiv på lärande och kunskap	42
Det kontextuella lärandet som meningsskapande aktivitet	44
Relationen mellan inre och yttre dialogiska aktiviteter	46
Internalisering/appropriering	48
Högre psykologiska processers utveckling	49
Språket som tänkande och handling	51
Relationen mellan tänkande och språk	54
Lärande som guidat deltagande genom dialog	56
Centrala begrepp	57
Estetik	57

Estetiska lärprocesser och konstens metod[er]	62
Mediering	65
Språket som medierande redskap	66
Multimodal förståelse av språk som kommunikativ form	68
Estetiska medieringar som kommunikativ form	70
Fantasi och kreativitet – En Vygotskijansk definition	72
Gestalt	76
Kapitel 4: Studiens metodologi, metod och design	79
Metodologiska utgångspunkter	79
Val av metod	80
Fallstudien som utgångspunkt	82
Etnografiskt arbete	84
Observation och intervjusamtal som forskningsmetoder	85
Utformning och genomförande av observationer och intervjusamtal	87
Observationer	87
Intervjuer	88
Etiska överväganden	90
Fältanteckningar	91
Transkription	93
Analys	94
Reflexivitet	95
Kapitel 5:	99
Förstudien – samtal kring lärandets process i en klass i årskurs 4–5	
Design	99
Urval	100
Stenrumsskolan	101
Genomförande	101
Resultat	103
Steg 1 Elevintervjuer	104
Steg 2 Lärarintervju	108
Lärprocessers innehåll	108
Styrdokument och bedömning som villkor för lärande	109
Sammafattning	111
Erfarenheter från förstudien	113

Behov av förändrad metod och urvalsgrupp	114
Kapitel 6:	116
Lärprocessers innehåll – lärares och elevers förståelse av lärprocessers innehåll i relation till den faktiska verksamheten	
Presentation av skolan	117
Klassens specifika profil, lärare och elever	118
Målstyrning som villkor för lärprocessers innehåll	118
Lärare och elevers förståelse av målstyrning	119
Målstyrning som argument för motivation	119
Målstyrning synonymt med kvantitet	121
Idealbilden av lärandets process	125
Eleven som medskapande i en undersökande arbetsprocess	125
Motivation	126
Ämnesspecifik terminologi	128
Fantasi och kreativitet	131
Förebilder för kunskapsbildning ur multimodal dialog	135
Den ledande dialogen	135
Den gestaltande dialogen	138
Självvärdering – Beträktandet och reflektionen av det egna arbetet	140
Den reproducerande processen	140
Den automatiserade kunskapen	142
Sammanfattning	145
Kapitel 7:	150
En avestetiserad förståelse av lärprocessers innehåll – resultatanalys och diskussion	
En avestetiserad skol- och lärandekultur	151
Det kreativa samspelet i en undersökande arbetsprocess	156
Ett kreativt samspel	156
En undersökande arbetsprocess	158
Självvärdering	160
Den innovativa, gestaltande och reflekterande lärprocessen	164
Innovativa handlingar	164
Gestaltande handlingar	166
Reflekterande handlingar	169

Sammanfattning	171
Kapitel 8: Avslutande diskussion	176
Konstens metoder – en paradox?	176
Språkbrukets betydelse för distinktioner mellan lärprocesser	179
En summerande reflektion – avhandlingens bidrag och vidare forskning	184
English summary	187
Referenser	221
Bilagor	231